

Wat gebeurde er in Bronckhorst?

In dit overzicht blikken we traditiegetrouw nog even terug op wat we in 2024 met en voor inwoners, ondernemers, organisaties en clubs realiseerden in Bronckhorst.

Er kwamen veel mooie woningbouwplannen en we namen belangrijke besluiten op weg naar een energieneutraal Bronckhorst. We zezen locaties aan voor het realiseren van kleinschalige opvanglocaties voor jonge vluchtelingen en kregen te maken met plannen van Defensie voor grote munitiedepots, waarbij ook een gebied in Toldijk/Hummelo enige tijd in beeld was. We zochten en vonden een nieuwe burgemeester en zetten veel bijzondere inwoners in het zonnetje etc.

- zijn 89 huwelijken (90 in 2023) en 61 geregistreerde partnerschappen (57 in 2023) gesloten
- telden we op 31 december 2024 36.013 inwoners (36.124 in 2023)
- ontvingen we 133 bezwaarschriften (146 in 2023), 39 bezwaarschriften zijn onderling met de betrokken medewerkers en inwoners opgelost of doorgestuurd naar andere instanties die verantwoordelijk zijn voor de behandeling. Onze juristen behandelden 35 'lichtere' zaken en 35 zaken kwamen bij de commissie bezwaarschriften terecht. Van 24 bezwaarschriften die tussen het najaar en het einde van het jaar binnenkwamen, wordt binnenkort bekend hoe deze afgehandeld worden. De bewaarschriften gingen over uiteenlopende onderwerpen, zoals omgevingsvergunningen en handhavingzaken

feliciteerden we 74 echtparen persoonlijk of met een brief die 70, 65 of 60 jaar getrouwd waren. De lintjesuitreiking tijdens Koningsdag was een echte lintjesregen. Maar liefst 10 Bronckhorsters werden die dag verrast. De feestelijke uitreiking was in de kerk in Hengelo. Carla Elschot-Leisink en Jopie Pera-Radstake uit

Zelhem, Gerritje Gal-Meulenbrugge uit Steenderen, Anja Menkveld-Wullink en Antoon Peters uit Vorden, Bennie Oldenhave, Hendrikus Roes, Wilhelm de Ruiter en Bennie Wieggers uit Hengelo en Ria Tijssen-Taken uit Vierakker werden lid in de orde van Oranje Nassau. Er waren meer inwoners die koninklijk werden onderscheiden in 2024. Ook Job en Fennie de Gelder uit Zelhem, Christien Garritsen uit Toldijk en Han Memelink en Robert Kreunen uit Hengelo (allemaal lid) kregen een zeer verdiend lintje. Een extra bijzonder lintje uit handen van de minister van Medische Zorg was er voor Marten Munneke uit Olburgen (Officier in de Orde van Oranje Nassau) vanwege zijn inzet voor patiënten met Parkinson. Om de verjaardag van de Koning samen te vieren, nodigden we alle ereburgers, bronzen haas bezitters en gedecoreerde inwoners uit voor een informele bijeenkomst tijdens koningsdag in hun dorp. Het was een feestelijk moment en er waren ook mooie gesprekken met elkaar over het vele (vrijwilligers)werk en hun inzet voor Bronckhorst(ers)

- mochten we het predicaat hofleverancier uitreiken aan Coffee Fresh uit Drempt. Het familiebedrijf bestond 100 jaar en ontwikkelde zich van een bedrijf in koloniale waren en veevoeder tot een landelijk opererend toonaangevend bedrijf in koffiemachines

Enkele cijfers van producten en diensten die we verstrekten in 2024 t.o.v. 2023

- 3.277 rijbewijzen (2.654 in 2023)
- 3.800 paspoorten (1.287 in 2023) en 3.002 identiteitskaarten (997 in 2023)
- 494 aanvragen omgevingsvergunning voor o.a. bouwen, kappen en milieu (650 in 2023)
- 279 aanvragen APV-vergunning voor evenementen (315 in 2023) en we registreerden 101 meldingen (88 in 2023)
- 297 uitkeringen (288 in 2023)
- 1.266 x de minimaregeling incl. kindpakketregeling (1.447 x in 2023)

- 1.757 x bijzondere bijstand (2.083 x in 2023)
- 1.208 inwoners kregen huishoudelijke hulp (1.300 in 2023)
- 565 inwoners kregen een begeleidingstraject (GGZ-behandeling, dagbesteding etc.) (556 in 2023)
- 997 vervoersvoorzieningen (waaronder een taxipas, aangepaste fiets, scootmobiel, financiële vervoersvergoeding) (in 2023 waren dit er 964)
- 74 woonvoorzieningen (85 in 2023)
- 358 rolstoelen (371 in 2023)
- 853 kinderen kregen een vorm van jeugdhulp (821 in 2023)
- 654 x de mantelzorgwaardering verstrekt (668 in 2023)

Verder:

- werden 240 baby's geboren (236 in 2023)

Welkom aan nieuwe inwoners

In april verwelkomden we ruim 200 nieuwe inwoners in het gemeentehuis. Het college en de raad stelden zich persoonlijk voor en er was een gezellige informatiemarkt waar medewerkers vertelden over allerhande zaken en projecten die spelen bij de gemeente en over onze producten en diensten.

Zoektocht naar nieuwe burgemeester

In het voorjaar startten we onze zoektocht naar een nieuwe burgemeester. Vanuit de raad werd een vertrouwenscommissie gevormd die samen met de commissaris van de Koning van Gelderland de selectieprocedure deed. Om de keuze te kunnen maken voor een persoon die het beste bij Bronckhorst past, stelden zij een profielschets op. Hiervoor vroegen we inwoners om mee te denken door een enquête in te vullen. Dit deden 900 mensen! In juli bleek dat maar

liefst 35 mensen solliciteerden en in oktober werd bekend dat de vertrouwenscommissie Patrick van Domburg (55 jaar) voordroeg. Hij was tot begin 2025 de burgemeester van IJsselstein. Op 13 januari 2025 is hij tijdens een feestelijke buitengewone raadsvergadering officieel benoemd als onze nieuwe burgemeester. Hiermee nam Marja van der Tas afscheid van Bronckhorst. Zij is natuurlijk bedankt voor haar inzet in het afgelopen jaar en is met heel veel plezier onze waarnemend burgemeester geweest.

Politiek actief

Om inwoners te interesseren voor de lokale politiek organiseerden we in mei en juni weer de cursus Politiek actief. Bijna 30 inwoners deden mee en kregen inzicht in hoe de besluitvorming werkt, welke invloed je kunt uitoefenen als raadslid en wat een raadslid allemaal doet. Ze waren erg enthousiast.

Pfas vervuiling in wateren Hengelo en Zelhem

In juni constateerde het Waterschap in delen van de Oosterwijkse Vloed in Hengelo en zwemplas De Betteld in Zelhem een grote Pfas vervuiling. We informeerden omwonenden via onder andere brieven en een bijeenkomst over de gezondheidsrisico's en de geldende adviezen voor mens en dier om contact met het water te vermijden. Het organiseren van feesten met Pfas houdend schuimmiddel bij de zwemplas bleek de meest waarschijnlijke bron van de vervuiling. De zwemplas is afgesloten van andere wateren en publiek. In opdracht van de betrokken overheden werkt de eigenaar aan plannen om de plas schoon te maken.

Mogelijk plan voor munitiedepot Toldijk

De aankondiging van een mogelijke komst van een groot-schalig munitiedepot in Toldijk/Hummelo maakte voor de zomer veel los bij de bewoners in het gebied. Honderden bewoners woonden de bijeenkomst bij Den Bremer in Toldijk bij. Het was een emotionele avond. De komst van een munitiedepot zou zeer ontwrichtend zijn voor de kleine

gemeenschap(pen). Niet in de laatste plaats omdat het ten koste zou gaan van ruim 100 huizen. Defensie had ook andere plekken op het oog. Begin november werd bekend dat de locatie in onze gemeente niet verder wordt onderzocht. Daarvoor werden verschillende redenen aangewezen. De manier waarop onze veerkrachtige samenleving duidelijk maakte dat de impact hier veel te groot zou zijn, droeg daar zeker aan bij. Als gemeente ondersteunden we de mening van de bewoners volmondig en we zijn blij dat Defensie deze keuze maakte.

Veteranen in het zonnetje

In oktober organiseerden we weer onze veteranendag voor Bronckhorster militairen. Om stil te staan bij de inzet van Nederlandse militairen in het verleden, maar ook bij vredesoperaties die nu plaatsvinden. Ruim 50 veteranen werden door burgemeester Van der Tas verwelkomd in het gemeentehuis. Bijzonder was de lezing door Karl Lusink van Stichting Aircraft Research Groep Achterhoek. De onder veteranen bekende 'blauwe hap' was de afsluiting van de middag.

Monumentenprijs en speciaal magazine uitgereikt

Met onze monumentenprijs zetten we een monument in het zonnetje, dat fraai gerestaureerd is. Voor het eerst waren er twee winnaars: Landgoed 't Medler in Vorden en Liander. Landgoed 't Medler won de prijs voor de uitvoering van de eerste fase van het watersysteemherstel op het landgoed en de vooruitstrevende blik op het beheer van het landgoed. Liander kreeg de prijs voor de restauratie en het hergebruik van een historisch transformatiehuisje in Baak. De prijs bestaat uit een geldbedrag van € 250,- en een pentekening. Om eigenaren van gemeente- en rijksmonumenten te inspireren en te ondersteunen bij het verduurzamen van hun monument, maakten we een speciaal informatiemagazine. Alle monumenteigenaren in onze gemeente ontvingen deze in maart.

Woningbouwinitiatieven

Ook in Bronckhorst blijft de vraag naar woningen groot. We willen dat iedereen, jong en oud, hier goed kan wonen in een betaalbaar en duurzaam huis. De ambitie is daarom t/m 2030 1.700-2.200 woningen bij te bouwen. Hiervoor scherpten we in het najaar van 2024 in samenspraak met inwoners de woonvisie aan. Doel is de juiste woningen op de juiste plek voor de juiste doelgroepen te realiseren. Wij sturen op meer kleinere en betaalbare woningen, op doorstroming, op meer diversiteit in type woningen

en het goed benutten van de bestaande woningen. In de hele gemeente zijn woningbouwinitiatieven om te zorgen voor extra woningen. We zetten hiervoor gemeentegronden en voormalige gemeentelijke panden in. Voor woningbouw in het buitengebied hebben we de beleidsregels verruimd en er kan meer en flexibeler gebouwd worden. Nieuw is bijvoorbeeld de sloopvoucher. Er komen uitbreidingswijken aan de rand van de grote kernen Hengelo, Hummelo, Vorden, Steenderen en Zelhem. In Zelhem zijn de voorbereidingen voor 130 woningen op 't Loo het verst. De verwachting is dat de bouw eind 2025 start. In Hummelo organiseerden we een bouwdag voor de nieuwe wijk Stokhorsterpark, met woningzoekende Hummeloërs en omwonenden. Ook in de kernen komt woningbouw. We noemen enkele voorbeelden. De meeste kavels voor woonwijk Ludger in Wichmond zijn in optie uitgegeven. De verwachting is dat de bouw in 2025 start. De bouw van 32 woningen in Achter-Drempt is gestart. Het is voor het eerst sinds 40 jaar dat in dit dorp weer wordt gebouwd. Op de locatie aan de Vordenseweg in Baak komen max. 46 woningen die de nieuwe rand van het dorp gaan vormen. Het gaat om rijwoningen, twee-onder-een-kap woningen en vrijstaande woningen (2/3 van de woningen in een betaalbare categorie). En op de weth. Campermanstraat in Toldijk is ruimte gemaakt voor 12 CPO-woningen (bouwen in collectief particulier opdrachtgeverschap) en er komen 37 appartementen op de locatie Witte Paard in Zelhem. De vrijgekomen Kompaan-locatie aan de Nieuwstad in Vorden willen we in de markt zetten voor de ontwikkeling van een innovatief woningbouwplan van ca. 20 betaalbare woningen, waarbij gebruik wordt gemaakt van het bestaande pand. Om inwoners op de hoogte te houden van woningbouwplannen geven we 3x per jaar de nieuwsbrief Wonen in Bronckhorst uit, die ruim 1.400 abonnees telt. We verruimden de toekomstbestendig wonen lening, waardoor er meer duurzaamheidsmaatregelen onder vallen. Denk aan laadpalen, airconditioning en vloerverwarming, maar ook maatregelen om watergebruik te verminderen en hittestress tegen te gaan. Om starters en senioren een beter beeld te geven van de huidige woningmarkt organiseerden we voor hen bustours langs inspirerende woningbouwprojecten.

Veel ontwikkelingen voor goede zorg, welzijn en sport

Onze inwoners zijn zeer betrokken bij elkaar. Om mantelzorgers te ondersteunen organiseerden we veel activiteiten, zoals wandelingen en thema-avonden

voor mantelzorgers. Tijdens de mantelzorgverwendag in november zetten we ruim 120 mantelzorgers in het zonnetje. Verder konden inwoners voor hun mantelzorg ook weer onze mantelzorgwaardering aanvragen. Ook voor jonge mantelzorgers hebben we aandacht. We verstrekten vele vormen van zorg en ondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben. Denk aan huishoudelijke hulp, zorg, begeleiding en regelingen voor mensen met een laag inkomen (zie alinea cijfers producten en diensten). Ook is goed gebruik gemaakt van de energietoelageregeling en onze energicoach hielp veel inwoners met advies om de energierekening thuis te verlagen. De dorpskamers in Vorden, Hengelo, Steenderen en Zelhem (deze laatste opende in 2024) lopen goed. Mensen die zelf niet zo makkelijk op pad gaan, hebben hier een plek waar gezelligheid en aanspraak is. Het relatiepunt, dat we in 2023 samen met Humanitas startten omdat het aantal (complexe) scheidingen toeneemt en we willen voorkomen dat kinderen in de knel komen, liep ook in 2024 goed. We besloten om de pilot definitief voort te zetten. In juli kwamen we met een nieuwe witgoedregeling, waarmee mensen met een laag inkomen hun oude koelkast, wasmachine en vriezer, die meer stroom kost dan een nieuw energiezuinig apparaat,

kunnen omruilen. We stelden weer gelden beschikbaar waarmee volwassenen met een laag inkomen en hun kinderen kunnen blijven deelnemen aan sport, cultuur en school activiteiten. Dat geldt ook voor budget voor activiteiten die een gezonde levensstijl beïnvloeden. Denk aan cursussen valpreventie voor ouderen en weerbaarheidstrainingen voor kinderen, het grote sport en cultuuraanbod van onze combinatiefunctionarissen, voorlichting aan ouders en verenigingen over het aanbieden en bereiden van gezonde voeding. We zetten hiervoor een nauwere samenwerking op met scholen, kinderopvangcentra, verenigingen, ouders, ondernemers, gezondheidsprofessionals en maatschappelijke organisaties. We brachten ook weer de handige Fitgids voor 55+ uit, een overzicht van gezonde activiteiten voor deze groep. Nieuw was de alcoholpreventie cursus die we in samenwerking met Iriszorg aanboden aan jongeren. Als zij de cursus volgden, konden ze gratis hun rijbewijs pasje ophalen. Zo hopen we het hoge aantal alcohol- en drugsgelerateerde verkeersongevallen onder jongeren terug te brengen. Er ligt een grote opgave om onze gemeentelijke sportaccommodaties goed in bedrijf te houden.

De kosten zijn hoog en we zien dat er veel geld en inzet nodig is voor een gezonde toekomst van onze inwoners. In overleg met een vertegenwoordiging van de gebruikers maakten we verbouwplannen voor sporthal De Kamp in Hengelo. De hal krijgt onder meer een duurzaam verwarmingssysteem, waardoor de hal volledig gasloos wordt, het krijgt een nieuwe vloer en de kleedkamers, de algemene ruimtes en het dak worden aangepakt. De werkzaamheden starten op 1 april 2025 en duren een half jaar. De volgende sporthal die verduurzaamd wordt is 't Jebbink in Vorden. Verder stelden we, vanwege de gestegen kosten, in het najaar extra budget beschikbaar voor de bouw van de nieuwe sportaccommodatie in Keijenborg, die volgens planning in mei opgeleverd wordt. Dit complex is een initiatief van de samenleving, waar wij aan meewerk(t)en. Aan het eind van het jaar kwamen we samen met Menzis met een gunstige collectieve verzekering voor mensen met laag inkomen, omdat we het belangrijk vinden dat iedereen een goede ziektekostenverzekering heeft. Deze biedt onder meer ruimere vergoedingen voor fysiotherapie, brillen/lenzen, tandartskosten en Wmo-voorzieningen.

Sportief en leefbaar Bronckhorst

Samen met betrokken inwoners, verenigingen en organisaties bepaalden we wat de komende jaren belangrijk is om de kernen van onze gemeente leefbaar en sportief te houden. Doel is een vitaal Bronckhorst waarin verenigingen en maatschappelijke voorzieningen toekomstbestendig en toegankelijk zijn voor iedereen. We organiseerden hiervoor bijeenkomsten op verschillende plekken in de gemeente. Veel mensen dachten met ons mee. Dit leidde tot 72 initiatieven die voor de zomer tijdens een feestelijke avond in Velswijk werden gepresenteerd aan een grote groep aanwezigen. Uiteindelijk dienden 48 initiatiefnemers een formele aanvraag in, waarvan er nu 28 startklaar zijn. Onder meer worden de sporthallen in Wichmond-Vierakker en Hoog-Keppel en de sportaccommodaties van PAX in Hengelo, ZZC'20 in Zelhem en VV Vorden in Vorden opgeknapt of verduurzaamd. Op meerdere plekken in de gemeente is er behoefte aan plekken om elkaar te ontmoeten en samen te komen, bijvoorbeeld in Kranenburg. Ook dit maken we mogelijk. In

Olburgen vroegen meerdere organisaties een bijdrage voor een gezamenlijke opslag voor materialen. De gemeenteraad stelde voor de uitvoering van de initiatieven bijna 2 miljoen euro beschikbaar.

Nieuwe Kompaan in Vorden klaar

De afgelopen tijd is hard gebouwd aan het nieuwe Kompaan College op de Almenseweg in Vorden. Eind 2024 was het gebouw voor 400 leerlingen in het voortgezet onderwijs klaar. Na de jaarwisseling startten de lessen. De gemeente financierde de onderscheidende en toekomstbestendige school waar jongeren beroepsvaardigheden ontwikkelen in verschillende richtingen, zoals Dienstverlening en Producten, Horeca, Bakkerij en Recreatie én de richting Media, Vormgeving en ICT. Belangrijk voor de toekomst van onze jeugd, de werkgelegenheid en leefbaarheid van Vorden en Bronckhorst.

Nieuwe school met kinderdagverblijf in Halle komt eraan

We bereidden in 2024 samen met betrokken partijen de nieuwbouw van de Dorpsschool en het kinderdagverblijf in Halle voor. Deze komt in voormalig partycentrum Nijhof

dat we hiervoor aankochten. Met de nieuwbouw komen de voorzieningen voor onderwijs, sport en ontmoeten dicht bij elkaar te liggen. Het ruimtelijk en technisch programma en een vlekkenplan kwamen voor de zomer klaar en na de zomer ging de architect aan de slag met het ontwerp voor het gebouw en de buitenruimte. We overlegden op verschillende momenten met omwonenden, onder meer ook over een goede verkeersafwikkeling. De bedoeling is dat de nieuwe school vanaf het schooljaar 2026/2027 de deuren opent.

Opvang en ondersteuning van asielzoekers, stathouders en Oekraïners

Door de situatie in de wereld is het opvangen, huisvesten en ondersteunen van asielzoekers, stathouders en Oekraïners een steeds groter wordende taak van gemeenten. Om dit gestructureerd op te pakken, stelden we in het voorjaar een plan op. Er is huisvesting voor hen nodig, maar ook (taal)onderwijs en begeleiding naar werk. We staan aan de lat voor 221 vluchtelingen, 220 Oekraïners en ca. 100 stathouders. De Oekraïners vangen we op in met name (tijdelijke) gemeentelijke opvanglocaties (in Wichmond, Vierakker, Hengelo en Vorden) en bij een aantal gastgezinnen. Om hen te begeleiden zijn er onder andere een steunpunt in Hengelo en taallessen in verschillende dorpen. De meeste volwassenen hebben een baan. Voor de opvang van asielzoekers wezen we in maart en juli gemeentelijke terreinen aan in Hengelo (Elderinkweg) en Vorden (Kerkhoflaan) om kleinschalige opvanglocaties voor elk 80 jonge vluchtelingen te realiseren. Dit vinden we het beste passen bij de aard en schaal van Bronckhorst en met deze groep hebben we al enkele jaren ervaring op De Betteld in Zelhem (ook deze winter weer). Een derde locatie voor eenzelfde doelgroep volgt nog. We overleggen met buurtbewoners over een goede inpassing van de

plannen. Met de woningcorporaties zoeken we reguliere huisvesting voor stathouders. We maakten ook kamerverhuur aan deze groep mogelijk. Voor het onderwijs aan de jongeren onderzoeken we of we de vrijkomende locatie van het Kompaan aan Het Hoge in Vorden kunnen inzetten.

Plan voor toekomst landelijk gebied

Het Omgevingsprogramma landelijk gebied is in december vastgesteld. Het plan kwam tot stand na gesprekken met inwoners, ondernemers en organisaties. Er staat in wat we de komende vier jaar doen voor een toekomstbestendig landelijk gebied. Verdeeld over de drie thema's landbouw, erfgoed en biodiversiteit voeren we verschillende projecten uit.

Meer biodiversiteit

We gaan door met ecologisch bierbeheer. Op sommige plaatsen zorgt dit voor bloemrijker bermen. Op andere plaatsen groeiden meer struiken, zoals Acacia en vogelkers. In het buitengebied markeerden we 180 boomvormers: zaailingen die spontaan zijn opgekomen en tot volwassen bomen in het landschap kunnen uitgroeien. We kozen vaker voor verschillende soorten bloeiende (inheemse) vaste planten in de openbare ruimte en bij nieuwbouwprojecten. Daarmee vergroten we de biodiversiteit en seizoensbeleving en zorgen we voor meer kleur tussen april en oktober. We startten met 3 nieuwe aannemers voor het maaien van de grasvelden en beheren van de groenvakken en bestratingsvakken. Op enkele locaties waar we met bloemrijkgrasland beheer (1x per jaar maaien en afvoeren) zijn gestart, plantten we bloembollen. Zo start het bloeiseizoen al in februari/maart. We ronden de proef met bokashi af, waarin we ons eigen blad gebruikten om te verwerken (fermenteren) tot bokashi. Het bokashi gebruikten we op weilanden in de gemeente. De resultaten van de proeflocaties worden door de WUR verwerkt. Als de resultaten positief zijn, kunnen we het gefermenteerde blad in de toekomst gebruiken in onze groenvakken én als bodemverbeteraar in particuliere tuinen. Met ons nieuwe woonbeleid voor het buitengebied kunnen mensen punten verdienen door natuur- en landschapontwikkeling en daarmee bijdragen aan de ontwikkeling van het landschap in het buitengebied.

Het belang van bomen

Bomen zijn belangrijk. Voor de natuur én ons karakteristieke Achterhoekse landschap. Daarom zorgen we goed voor onze bomen. We snoeien, kappen bomen in slechte staat en plantten 385 laanbomen als vervanging. We kiezen daarvoor plekken waar bomen voldoende kans hebben om uit te groeien en volwassen te worden. Ook zorgen we voor meer bomen en variatie in soorten om de biodiversiteit te versterken. We controleren onze bomen iedere 3 jaar. Samen met 3 landschapswerkgroepen startten we met het planten van bomen op particuliere grond, die kunnen uitgroeien tot 'solitaire markante bomen'. In 2024 plantten we 24 bomen en in januari/februari 2025 volgen er nog 135. Voor bomenproject 'Eén boom mot kun'n' plantten we samen met Agrarische Natuurvereniging 't Onderholt 200 bomen bij particuliere grondeigenaren. Wethouder Pelgrom reikte de eerste boom uit. We ondersteunden landschapswerkgroepen met het aanplanten van lanen, hagen en vogelbosjes in het landelijk gebied. We maakten cursussen voor inwoners mogelijk, zoals een cursus hoogstamfruitbomen snoeien. Verder zetten we het uitdelen van geboortebomen voort. In 2024 deelden we aan ca. 100 ouders van pas geboren Bronckhorster baby's een boom uit.

Met energie op weg naar een duurzaam Bronckhorst

De afspraken die wereldwijd gemaakt zijn om de CO₂ uitstoot terug te dringen, raken ook ons in Bronckhorst.

Hoe Bronckhorst deze energietransitie aanpakt, staat in de Herijkte Routekaart energieneutraal. De raad stelde deze aanpak in 2024 vast. De aanpak kent vijf thema's, die uiteraard veel met elkaar te maken hebben. Een belangrijk thema is het verminderen van de CO₂ uitstoot. Door te stimuleren dat de gebouwen in onze gemeente uiteindelijk van het aardgas af gaan. Als gemeente zetten we daarom stevig in op het isoleren van gebouwen. Hiervoor zijn in 2024 Dorps Energie Processen georganiseerd in diverse kernen. Daar gaan we de komende jaren mee verder. Want hoe minder energie we nodig hebben, hoe minder we hoeven op te wekken. Dit opwekken van duurzame energie is een ander belangrijk thema. Om van aardgas, benzine en diesel af te gaan, worden steeds meer apparaten elektrisch. Denk aan het koken op inductie of elektrische auto's. Om de benodigde elektriciteit op een schone manier op te wekken, is het nodig dit op grootschalige wijze te doen. Met alle gemeenten in Nederland zijn afspraken gemaakt over deze grootschalige opwek van elektriciteit. Om aan het deel dat Bronckhorst hierin heeft afgesproken te kunnen voldoen, besloot de gemeenteraad eind 2024 dat in het gebied rondom Keppel-Eldrik een windmolenpark ontwikkeld mag worden. Daarbij gelden strenge randvoorwaarden voor het betrekken van de omgeving en het financieel kunnen profiteren van het windmolenpark door de omgeving. Onze Duurzame Ster werd Hennie Rossel uit Vorden vanwege zijn grote inzet voor duurzaamheid en biodiversiteit in Bronckhorst. Hij achterhaalde de herkomst van honderden vergeten fruitrassen, legde een unieke collectie hoogstamfruit aan wat goed is voor insecten en deelt zijn enorme kennis op vele manieren. Hennie is daarmee een inspirerend duurzaam voorbeeld en kreeg een speciale tegel voor ons gemeentehuis. De Groene Pluim, waarmee we een duurzame ondernemer eerden, ging naar De Takkenkamp Groep in Zelhem. Het bedrijf is gespecialiseerd in duurzame renovaties, isolatie en onderhoud van vastgoed. We lanceerden met 8 Achterhoekse gemeenten de eerste editie van het Ideeënnest. Een uniek, jaarlijks terugkerend evenement dat nog nergens anders in Nederland is. Het Ideeënnest stimuleert ideeën, groot en klein, die bijdragen aan een energieneutrale Achterhoek. Tijdens de avond gaf de jury namens de deelnemende gemeenten in totaal maar liefst €120.000,- aan prijzengeld weg aan de 7 genomineerde ideeën die bijdragen aan een duurzame regio.

Bronckhorsters scheiden uitstekend!

Ook onze afvalprestaties dragen bij aan een duurzamer samenleving. Bronckhorst kwam bij een onafhankelijk landelijk vergelijkingsonderzoek naar huishoudelijk afval van o.a. het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat als tweede beste uit de bus van 189 gemeenten. Met elkaar behaalden we een van de beste milieuresultaten door een hoge mate van afvalscheiding (86%) en weinig restafval (49 kilo). Ook bieden Circulus en de gemeente een hogere service en lagere afvalkosten dan de gemiddelde gemeente.

De jeugd heeft de toekomst

Jeugdburgemeester Cato verrichtte in 2024 verschillende activiteiten. Zo was zij bij Koningsdag, dodenherdenking, reikte met de burgemeester een koninklijk lintje uit aan haar opa en oma en opende een aantal kermissen. Ook praatte ze mee over de Gelderse omgevingsvisie en het afvalbeleid van Circulus. Het kinderpaleis kwam in 2024 verschillende keren bijeen. De 7 leden onder leiding van de jeugdburgemeester zetten zich in voor klimaat (ze maakten een klimaatles voor basisscholen), streektaal (door hierover een podcast te maken) en verbinding tussen jong en oud (door op bezoek te gaan bij woonzorgcentra). In oktober werd Lara uit Zelhem gekozen als nieuwe jeugdburgemeester en een nieuw kinderpaleis geïnstalleerd.

Groep 8 aan de macht

In november bezochten ruim 220 groep 8 leerlingen van 9 basisscholen het gemeentehuis. Dit deden zij in het teken van 'Groep 8 aan de macht', dat de gemeenteraad organiseerde. Onder leiding van burgemeester Van der Tas grepen zij de macht tijdens twee kinderraadsvergaderingen en representeerden voor even een eigen politieke partij. De kinderraadsleden wisselden standpunten uit over een aantal voorstellen. Uiteindelijk werd democratisch gestemd voor de beste voorstellen. Basisscholen De Garve uit Wichmond, De Meene uit Zelhem en Hoge Voorde uit Vorden gingen ervandoor met een prijs van € 250,- om hun voorstellen te realiseren. De Wichmondse leerlingen kopen materialen voor scholen om zwerfafval op te ruimen, De Meene leerlingen maken bewegstoeptegels voor in hun dorp en de kinderen uit Vorden organiseren een spelletjesmiddag voor ouderen. Ook was er een quiz en rondleiding door het gemeentehuis.

Verkeersveiligheid en duurzaam onderhoud wegen

In Bronckhorst ligt ca 3,5 miljoen m² verharding (670 kilometer aan wegen). We onderhouden deze continu. Dat is onze plicht en doen we om te zorgen voor veilige en begaanbare wegen, fiets- en voetpaden. We onderhouden volgens een onderhoudsprogramma. Daarmee hebben we een gestructureerde aanpak met een prioriteitenlijst en bijbehorende budgetten. Het herstellen van schade aan een ontsluitingsweg gaat bijvoorbeeld vóór schade aan een weg naar een weiland en onderhoud aan fietspaden en voetpaden krijgt voorrang boven een parkeerplaats of een weg in het buitengebied. Op een groot aantal wegen (ca. 500 locaties) zijn onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Asphalt en straatwerk werd vernieuwd of gerepareerd, zoals op de Bakermarksedijk, Doetinchemseweg, Peppelendijk, Rijnweg, Ruurloseweg, Varsseweg, Vordenseweg en de rotonde bij AVIKO. Ook zijn diverse locaties met wortelopdruk gerepareerd. Op de Zomerweg in Achter-Drempt startten de werkzaamheden in juni, de mooie en veilige nieuwe weg is begin 2025 klaar. Gelijktijdig is de riolering hersteld of vervangen en er kwam nieuw groen. Met de provincie werken we aan de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak voor het verbeteren van de verkeersveiligheid rond Hummelo en Laag-Keppel. Als onderdeel hiervan komt er een nieuwe proef van een jaar, waarbij de Wehlsedijk en Hummeloseweg in Laag-Keppel als eenrichtingswegen worden ingericht

en een landbouwsluit wordt aangelegd op de IJsselweg. De proef start 2e helft 2025. Als blijkt dat deze oplossing goed werkt, dan wordt de maatregel definitief. Is dit niet het geval, dan blijft het alternatief van de Wehlsedijk als maatregel in beeld.

en een landbouwsluit wordt aangelegd op de IJsselweg. De proef start 2e helft 2025. Als blijkt dat deze oplossing goed werkt, dan wordt de maatregel definitief. Is dit niet het geval, dan blijft het alternatief van de Wehlsedijk als maatregel in beeld.

Aantrekkelijke centra grotere kernen

Er liepen verschillende trajecten voor het aantrekkelijk houden van de centrumgebieden van onze grote kernen. In 2024 gingen we aan de slag met een aantal nog lopende vitale kernen projecten of kwamen we tot visies en plannen voor de toekomst van de centra. Volgens het dorpsplan van de werkgroep Vitale kernen Steenderen werkten we verder aan het verduurzamen en aantrekkelijker maken van het dorpshart. We rondden het 2e deelproject af: de herinrichting van het Marktplein. In april was de feestelijke opening van het plein met veel leuke activiteiten voor jong en oud. Eind 2024 kwamen we tot een herinrichtingsplan voor de Burgermeester Smitstraat, de laatste grote verbetering uit het dorpsplan. In overleg met de Initiatiefgroep Burgerberaad Hengelo en diverse belangenpartijen stelden we voor het centrum van Hengelo een nieuwe stedenbouwkundige visie op. Deze vormt het kader voor nieuwe initiatieven en voor de gewenste ruimtelijke en economische ontwikkeling. De raad behandelt de visie nog. Via een uitgebreid proces stelden we een plan op voor de aanpassing van de Dorpsstraat en omgeving (waaronder rotonde Ruurloseweg) in Vorden om deze groener en veiliger te maken. Een greep uit de acties: er komen meer bomen en beplanting langs de Dorpsstraat om de hitte en droogte tegen te gaan en de entree van het centrum krijgt een opknappbeurt. Hier en daar verdwijnt een parkeerplaats om het zicht voor overstekende voetgangers te verbeteren en ruimte te maken voor bomen. In Zelhem werken we aan een nieuwe en veilige inrichting van het centrumgebied. De toekomstvisie 2030 van de werkgroep Vitale Kernen Zelhem is hierbij de leidraad. De eerste stap is de herinrichting van de Smidsstraat en Magnoliaweg, met daaraan toegevoegd de kruising Hengeloseweg en Magnoliaweg. In samenspraak met ondernemers en omwonenden werkten we aan het ontwerp voor dit gebied.

Ondernemend Bronckhorst

In het voorjaar volgden 17 enthousiaste winkeliers de Leergang Retailmanagement en Leiderschap van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen. De opleiding liet hen vanuit verschillende perspectieven op een andere manier naar hun winkel kijken. Ook kregen ze inzicht in de nieuwste retail- en klantconcepten en welke kansen die kunnen bieden voor de toekomst van hun eigen bedrijf. De gemeente maakte de opleiding mede financieel mogelijk. Bronckhorst heeft voor de komende 10-15 jaar ruimte nodig om aan de groeiende vraag naar bedrijfsterreinen te voldoen. Met het Omgevingsprogramma werklocaties richten we ons naast het toekomstbestendig maken van verouderde bedrijven-

parken, op het bieden van ruimte voor bedrijven. Dit kan zijn in vrijkomende agrarische bebouwing in het buitengebied of door het uitbreiden van en/of de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen aan in Steenderen, Hengelo en Zelhem. Ondernemers zijn belangrijk voor Bronckhorst. Ze bieden werkgelegenheid, maar dragen ook bij aan de leefbaarheid in de kernen. Om onze waardering voor hen te laten zien, organiseerden we weer de Ondernemer en Starter van het Jaar verkiezing. Dit deden we samen met een werkgroep van enkele ondernemers in het najaar. De feestelijke uitreikingsavond was bij Hotel Bakker in Vorden. Jurgen Riethorst van RIHO Climate Systems in Vorden (categorie Industrie en Handel) en Remge Vink van AeroFitt uit Hengelo met verschillende vestigingen in de regio (categorie Retail, Horeca, Recreatie en Landbouw) werden de Ondernemers van het jaar. Bieke en Arjan-Hans Guntenaar van Trattoria Municipio in Hengelo werden de Starters van het jaar. De winnaars werden gekozen door een jury van ondernemers.

